

ἀγκυλώνω Βιθυν. (Κατιρ.) Ζάκ. Κέρκ. Πελοπν. (Αἶγ. Ἀρκαδ. Γορτυν. Καλάβρυτ. Καλάμ. Μεσσ. Σουδεν. κ.ά.) Παξ. Σίφν. ἀγκυλώνω Ἰθάκ. Κεφαλλ. Κύθν. Πελοπν. (Λακων. Οἶν.) κ.ά. ἄγκυλώνω Κῶς Ρόδ. Σίφν. ἄγκυλώνω Κάλυμν. Σῦρ. ἀγκυλ-λώνω Κάρπ. ἀντελ-λώνω Ἄνδρ. ἄγκυλώνω Σῦρ. ἀντελ-λώνω Κάρπ. Χίος (Πυργ.) ἄγκυλώνω Μέγαρ. Χίος (Ἀνάβατ.) ἄγκυλώνω Εὐβ. (Κονίστρ.) ἄγκυλ-λών-νω Κύπρ. ἀγκυλώνω Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Καλοσκοπ.) ἀγκυλώνω Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Αἶν.) Σκόπ. ἀγκαλώνω Θράκ. ἄγκυλώνω Λέσβ. ἀντελ-λώνω Τσακων.

Τὸ μεσν. ρ. ἀγκυλώνω. Ὁ τύπ. ἀγκυλώνω ἀπὸ τοῦ ἀγκυλώνω, ὃ δὲ ἀγκαλώνω προήλθε κατ' ἀφομ. ἐξακο-
ουθητικὴν. Τὸ ἀντελ-λώνω ἐκ τοῦ ἀγκυλώνω καθὰ
βούλου ἐκ τοῦ λαβώνω. Εἰς τὸ ἄγκυλώνω παρατη-
ρητέα ἡ τροπὴ τοῦ ἐρρίνου γκ εἰς τὸ ἄγκυλιν.

Α) Κυριολ. 1) Κεντῶ δι' ἀγκυλίου, ἀκάνθης κττ.,
νύσσω, κεντρίζω Βιθυν. (Κατιρ.) Εὐβ. Ζάκ. Θεσσ. (Ζαγορ.)
Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Ἰθάκ. Κάρπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν.
Κύπρ. Κῶς Λέσβ. Πελοπν. (Αἶγ. Ἀρκαδ. Γορτυν. Δημητσάν.
Σουδεν. Μάν. Μεσσ. κ.ά.) Ρόδ. Σκόπ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Καλο-
σκοπ.) Χίος κ.ά.: *Μ' ἀγκύλωσε ὁ ἀσπάλαθος - ἡ μέλισσα* κττ.
Κρήτ. κ.ά. *Ἐγκελ-λώνθη ὁ ἄντρας μου κ' ἐκνυλ-λοκα(θ)ίστην*
(ἐγένετο οἶονει κυλλός) Κάρπ. *Ἀγκυλώθηκα μὲ μιὰ σφίγλα*
χωρὶς νὰν τὸ καταλάβω (σφίγλα = καρφίς) Ἰθάκ. Τὸν
ἀγκυλῶνι μὲ μιὰ τσουκνίδα Σκόπ. Μὲ ἄγκυλωσε μὲ τὴν καρ-
φίτσα Κῶς Ἀγκυλώνουν τὰ σκίζόνερα Σουδεν. Ἐπιδέλ-λωσα
τὸ δέριν μου μὲ τὴν ἀγκάθ-θαν Κύπρ. Ἐρρεξα 'πὸ μέσ'
'ς τὲς ἀγκάθ-θες τὸ' ἐπιδέλ-λώθηκα αὐτόθ. Ἐκόβα τραντά-
φνα τζαὶ μ' ἀντελ-λώθηκα ἓνα ξοῦλε (ἔκοβα τριαντάφυλλα
καὶ μ' ἀγκύλωσε μία ἄκανθα) Τσακων. Ἀνέβηκα 'ς τὴ
λεῖμονα καὶ ἀγκυλώθηκα Μάν. Ἐπιδέλ-λώθηκα αὐτὴ ἀπ' τοῦ
βιλλόν' Λέσβ. Μ' ἀγκυλῶνι μιὰ ἀγκάθ' 'ς τοῦ χέρ' Αἰτωλ.
Δὲν ἀγκυλῶν' αὐτεῖνον τ' ἀγκάθ' αὐτόθ. Δὲν πιρπατάου
ξυπόλ'τους, γιὰτ' ἀγκυλώνουνι αὐτόθ. Θὰ βγάλω μετὲς μέλι-
σες νὰ τοὺς ἄγκυλῶσιν νὰ κωλώσιν (νὰ ἐπιστρέψουν)
Χίος || Παροιμ. *Τ' ἀγκάθι ποῦ θ' ἀγκυλώνῃ φαίνεται*
Ἰβενιζέλ. ἔνθ' ἄν. Ἀγκυλώθηκε ἡ βασιλοπούλλα μὲ τ' ἄβγὸ
(ἐπὶ τῶν μαλθακῶν καὶ εὐαίσθητων) Κατιρ. *Τ' ἀγκάθι*
ἀπὸ μικρὸ ἀγκυλώνει Ἀρκαδ. (Συνών. φρ. ἡ καλὴ μέρα
ἀπὸ τὸ πρῶν φαίνεται).

Ἡ ἀγκάθ' 'ς τὸ πόδι | ποιεὶ καὶ ἀγκυλώνει
(ἐπὶ τοῦ περιφρόντιδος ἔνεκα κρυφίου τινὸς κακοῦ) Γορ-
τυν. Δημητσάν. || Ἄσμ.

Νά 'μωνα τῇ γῆς βελόνι νὰ πατῇς νὰ σ' ἀγκυλώνῃ
Ζάκ.

Ἐπάνω 'ς τὸν ἀσπάλαθο κεντῶ ἡ γραιὰ τὸν γέρω
καὶ ὁ γέρω ἀγκυλώνετον κ' ἡ γραιὰ ἔχαμογέλαν
Χίος (Καρδάμ.)

Ἀσπάλαθ-θέ μου, τί κεντῶς, βάτε, τί μὲ ἄγκυλώνεις;
Ρόδ. Συνών. ἀγκυλίζω 1. **β)** Ἀπροσ. μ' ἀγκυλώνει,
ἀγκυλώνομαι, αἰσθάνομαι νυγμὸν Ἰθάκ. Πβ. μὲ διψάει,
μὲ πεινάει κττ. 2) Πιάνομαι κάπου, στηρίζομαι
Πελοπν. (Οἶν.): *Πρέπει ν' ἀγκυλώσῃ ἅπανω 'ς τὸ γαμπρὸ*
ἡ νύφη καλὰ καὶ δυνατά.

Β) Μεταφ. 1) Ἐρεθίζω, πειράζω, ἐνοχλῶ, ἀρχ. δάκνω
Κάρπ. Κρήτ. Κύθν. Λέσβ. Ρόδ. κ.ά.: *Τία σοῦ κάνω τσαὶ*
μ' ἀντελ-λώνεις; Κάρπ. Ὁ λόγος σου ἀγκυλώνει Κύθν. Μὴ μὲ
'τς'λών'ς Λέσβ. β) Παρακινῶ, παροτρύνω, παροξύνω
(ἐπὶ κακοῦ), διαβάλλω Κάρπ. Σῦρ.: *Δὲν τήνε 'τς'λώνω γὼ*
Σῦρ. Τόγε 'τς'έλωσε μαζί μου (τὸν ἔβαλε νὰ ἐρίσωμεν)

αὐτόθ. Μέσ. δὲν ἡσυχάζω Λέσβ. 2) Βλάπτω, τιμωρῶ
Κρήτ.: *Φοβᾶται τὸνε, γιὰτ' ἀγκυλώνει Κρήτ. 3) Ἐπὶ ἐρω-*
τικοῦ πάθους, πλήττω, κεντρίζω Κέρκ. Κρήτ. Πελοπν.
(Οἶν.): Ἄσμ.

Σὰ δὲ γυτέχης ν' ἀγαπᾷς, καρδιὰς μὴν ἀγκυλώνῃς
Κρήτ.

Δὲν εἶν' ἀγάπη νὰ πονῇ, ἀγάπη ν' ἀγκυλώνῃ
αὐτόθ.

Ἡ ἀγάπη 'ναι καρφίτσα καὶ ἀγκυλώνει 'ς τὴν καρδιὰ
καὶ μ' ἀγκέλωσε καὶ μένα καὶ δὲ βρίσκω γιαιρεῖα
Κέρκ.

Ἡ ἀγάπη 'ναι βελόνι | 'ς τὴν καρδιὰ π' ἀγκυλώνει

Οἶν. 4) Οἶονει δι' ἐμβολίου μεταδίδω, ἐμβολιάζω, ἐπὶ
νοσημάτων, οἶον διφθερίτιδος, ἀφροδισιῶν παθῶν, φθί-
σεως Σῦρ. Χίος: *Ἀμα 'τς'έλωθῃ, γιαιρεῖται Σῦρ. Οἱ*
στούλλες 'τς'έλώνονται ἀπὸ πάθη αὐτόθ. Πβ. τσιτώρομαι.

5) Ἐπὶ δαιμονικῆς ἢ ἐξωτικῆς ἐπηρείας, βλάπτω
εἴτε σωματικῶς εἴτε ψυχικῶς, στρεβλῶ, παραλύω, δια-
σεῖω τὰς φρένας, καθιστῶ τινα ἐπιληπτικὸν κττ. Κάρπ.
Ρόδ. Σύμ.: *Μὲ ἄγκυλωσε ἡ νεράιδα Ρόδ. Ἐγύλ-λωσέ τον*
τὴν νύχτα τὸ στοιχειὸν Σύμ. Ἐωτικὸν νὰ σ' εὔρη τσαὶ νὰ σὲ
'γκυλ-λώσῃ! Κάρπ. Παθ. μετοχ. 'γκυλ-λωμένος (δαιμονιζό-
μενος) καὶ ὁ ὅπως οἵποτε προσβεβλημένος Σύμ. Πβ. ἀλλο-
παρμένος, λαβωμένος. 6) Βασκαίνω Νίσυρ. Συνών.
ματιάζω.

ἀγκυλώνω (II) Ρόδ.

Τὸ ἀρχ. ρ. ἀγκυλῶ.

Κάμνω τι ὀξὺ καὶ ἀγκιστροειδές.

ἀγκυλωπὸς ἐπίθ. Κινκλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκύλι. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. καὶ
σιτάρει-σιταρωπός.

Ἀκανθώδης.

ἀγκυλωσιὰ ἢ, ἀμάρτ. ἀγκυλωσιὰ Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκυλώνω.

Νύξις, κέντρωσις δι' ἀγκυλίου, ἀκίδος κττ.: *Ἐπαθε*
ἀπ' ἀγκυλωσιὰ τὸ πόδι μου κ' ἔθνασε.

ἀγκυλωτήριον τό, Ρόδ. ἄγκυλωτήριον Ρόδ. ἄγκυ-
λωτήριον Ρόδ. ἄγκυλωτήριον Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκυλώνω.

Ὁ ἀρεσκόμενος νὰ ἀγκυλώνῃ, νὰ ἐρεθίζῃ, νὰ πειράζῃ.
ἄγκυλωτήριον ποῦ 'σαι, καμμένε! Σύμ. Συνών. πειραξίτης,
πειραχτήριον.

ἀγκυλωτής ὁ, Λεξ. Κομ. ἀγκυλωτής Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) ἀγκυλωτής Σάμ. ἄγκυλωτής Νάξ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκυλώνω. Τὸ ἀγκυλωτής ἐκ τοῦ ἀμαρτ.
ἀγκυλωτής. Τὸ θηλ. ἀγκυλώτρα καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ ἀγκυλώνων, ὁ νύσσων Λεξ. Κομ. 2) Μεταφ.
ὁ ἐρεθίζων, ὁ πειράζων Νάξ.: *Κακὸς 'γκυλωτής εἶσαι. 3)*
Ὁ παρακινῶν, ὁ παροτρύνων ἐπὶ κακῷ, ὁ ραδιούργος
Σάμ. 'Κεῖνους εἶν' ἀγκυλωτής οὐπ' τσακῶν'καν.

***ἀγκυλωτιά** ἢ, ἀγκυλωτιά Πελοπν. (Ὀλυμπ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀγκυλωτός καὶ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ιά.

Τόπος πλήρης ἀγκυλίων, ἀκανθῶν: Τί πάς μέσ' ἔς τοὺς ἀγκελωθῆς καὶ πέφτεις! Δὲν ἀνοίγεις τὰ στραβά σου νὰ ἰδῇς τὴ λάκκα σιαπέρα!

ἀγκυλωτός ἐπίθ. Λεξ. Κομ. ἀγκυλωτός Θήρ. Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἀ.) Κρήτ. (Βιάνν.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγκυλωτός.

1) Κυρτός, γαμπρός Θράκ. (Σαρεκκλ.) — Λεξ. Κομ. 2) Ὁ ἔχων ἀγκύλια, κεντριά, ἀκανθωτός Θράκ. — Λεξ. Κομ. Μπαστούνη ἀγκυλωτό Θράκ. β) Ἐπὶ τόπου, ἀκανθώδης Θήρ. Θράκ. — Λεξ. Κομ. 3) Τοιοῦτος ὥστε νὰ ἀγκυλώνῃ, νὰ κεντῇ Κρήτ. (Βιάνν.): Δῶσε μου μὲ τσίδα ποῦ νὰ ἔναι ἀγκυλωτὴ (τσίδα = εἶδος λαχάνου).

ἄγκυρα ἡ, λόγ. κοιν. ἄγκουρα κοιν. καὶ Πόντ. Τσακων. ἄγουρα ἑνιαχ.

Τὸ ἀρχ. οὐς. ἄγκυρα.

1) Σιδηροῦν ὄργανον ἔχον δύο ἢ ἐνίστε πλείονα κεκαμμένα ἄκρα ἐν σχήματι ἀγκυλῶν καὶ χρησιμεῖον εἰς τὴν ὀρμισιν τοῦ πλοίου κοιν.: Ἄγκουρα μὲ δύο νύχια (ἀμφίστομος). Ἄγκυρα μὲ ἓνα νύχι (ἐτερόστομος). Ἄγκυρα μὲ τέσσερα ἀγκίστρια. Ἄγκυρα παραξάρτα (ἑφεδρος). Ἄγκυρα τῆς τσαμαδούρας (σημαντήρος). Ἄγκυρα πινέλλο (ἐπικρεμής). Ἄγκυρα καβούρι (ἥς οἱ βραχίονες εἶναι οὐχὶ συγκεκολλημένοι, ἀλλὰ συνηρθρωμένοι μετὰ τοῦ κορμοῦ). Ρίχνω - ἀράζω τὴν ἄγκουρα (ἀγκυροβολῶ). Σηκώνω τὴν ἄγκουρα (ἀπαίρω). Δένω τὴν ἄγκουρα. Νετάρω τὴν ἄγκυρα (εὐτρεπίζω) κοιν. || Φρ. Ρίχνω τὴν ἄγκουρα (παραμένω ἐν τινὶ τόπῳ διαρκῶς, ὀριστικῶς) πολλαχ. Ἐρριξε γιὰ καλὰ τὴν ἄγκουρά του (ἀπέθανε) Μεγίστ. Ἐρρ'εἰ τ'ν ἄγκουρα τ' ἔς τὰ γιρά (ἐξησφαλίσθη) Κυδων. Θέλομον ἄγκουρες γιὰ νὰ τὸν βαστάξωμον (μεγάλην δύναμιν διὰ νὰ τὸν συγκρατήσωμεν) Παξ. || Ἄσμ.

Ἀπότε κείνη τὴ φορὰ μ' ἔβαλες τὸ μαράζι, τὴν ἄγκουρα τοῦ παραβιοῦ νὰ ρίξης δὲν τὸ βγάζει

Ἦπ.

Ὅπου ρίξη παλαμάρι, | κάνει μῆνες νὰ σαλπάρῃ, ὅπου ρίξη ἄγκυρα, | πιάνει ἀπάνω κάβουρα

Ἀνδρ.

Καράβι πεντοκούβεργο ἦβγε νὰ ρίξη βόρτα, τὴν ἄγκουρά του ἔρριξεν εἰς τοῦ πασὰ τὴν πόρτα.

Νίσυρ. 2) Ἀγκυροβόλιον Λεξ. Κομ. 3) Εἶδος ἀγγείου Πελοπν. (Μεσσ.) 4) Ἄγκουρα τοῦ ἁλωνιοῦ ἢ τοῦ στοιχεροῦ, τὸ σχοινίον τὸ ἐλίσσόμενον περὶ τὸν στῦλον τοῦ ἁλωνίου κατὰ τὸ ἁλώνισμα, συνέχον δὲ τὰ ἁλωνίζοντα ὑποζύγια Εὐβ. (Κάρυστ.).

ἀγκυρίδα ἡ, Νάξ. ἀγκυρίδα Κεφαλλ. ἀγκεριδα Νάξ. (Φιλότη.) ἀντζεριδα Νάξ. (Μον.) Σῦρ. ἀγουρίδα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐς. ἀγκυρίς.

1) Ράβδος ἀγκύλη ἢ μετὰ γωνιώδους κορυφῆς, δι' ἣς ἔλκουν πρὸς τὰ κάτω τοὺς ἀπροσίτους κλάδους τῶν ὀπωροφόρων δένδρων ἐνθ' ἀν.: Μὲ τὴν ἀγκυρίδα γυρίζουν τὰ κλαδιά καὶ μαζεῦουν τοὺς ἐλαιὲς Κεφαλλ. Πβ. Ἡσύχ. «ἄγκυρα» ἐν ἣ τὰ σῦκα λαμβάνουσι καὶ Σουίδ. «ἀγκυρῖσμα... σκεῦος ἀγρευτικὸν σύκων». Συνών. ἀγκούλα 2, κατσούνα. β) Πᾶσα ἀγκύλη ράβδος Κεφαλλ. Νάξ.: Σὰν τὴν ἀγκεριδα εἶν' ὁ καμένος (ἐπὶ τοῦ ἰσχυοῦ) Νάξ. Ἐ ποῦ νὰ ἐνῆς σὰν ἀγκεριδα! (ἀρά) αὐτόθ. Τὸν εὐρῆκα

ἀγκυρίδα τώρα ποῦ πῆγα ἔς τὸ χωριὸ (καμφθέντα ὑπὸ γήρατος, νόσου κττ.) Κεφαλλ. Συνών. ἀγκούλα 3. 2) Ἡ κλείδωσις τοῦ ὀπισθίου ποδὸς τῆς ἀγελάδος Σῦρ.

ἀγκυριδάκι τό, ἀμάρτ. ἀτζεριδάτσι Νάξ. (Δαμαρ.)

Ἐποκορ. τοῦ οὐς. ἀγκυρίδι.

Ἀγκύλιον, γάντζος, ὡς ὄργανον τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ.

ἀγκυρίδι τό, Ζάκ. ἀγκυρίδι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἄγκυρα ἢ τοῦ μεταγν. οὐς. ἀγκυρίς.

1) Ὁ κεκαμμένος ὀβελίσκος τῆς ἀτράκτου Ζάκ.: Ἄσμ. Καὶ σύ, χρυσὸ ἀγκυρίδι μου κι ὀγλήγορό μου ἀδράχτι.

2) Ἀγκύλιον, γάντζος ὡς ὄργανον τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

ἀγκυριδιάζω ἀμάρτ. ἀγκυριδιάζω Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀγκυρίδα.

Γίνομαι ὡς ἀγκυρίς, κάμπτομαι, κλίνω, ἐπὶ πραγμάτων καὶ προσώπων: Τὸ κλαδί ἀγκυριδιάζει ἀπὸ τὸν πολὺ καρπό. Ἀγκυριδίασε ἡ ἐλαιὰ - ἡ κερασὰ κττ. Τὸν εἶδα τὸ δεῖνα, ἀλλὰ κι αὐτὸς ἀγκυριδίασε ἀπὸ τὴν ἀστένεια. Πβ. καμπουριάζω, κατσουνιάζω.

ἀγκυριδοπόδης ὁ, ἀμάρτ. ἀγκυριδοπόδης Νάξ.

Ἐκ τῶν οὐς. ἀγκυρίδα καὶ πόδι.

Ὁ ἔχων τοὺς πόδας ἰσχνούς, ἀδυνάτους ὡς ἀγκυρίδα, ὁ ἰδ.

ἀγκυρότοπος ὁ, Λεξ. Γαζ. (λ. παραγκωνίζομαι).

Ἐκ τῶν οὐς. ἄγκυρα καὶ τόπος.

Τόπος ἐν ᾧ ρίπτεται ἡ ἄγκυρα, μυχὸς λιμένος.

ἀγκυρώνω ΑΠαλάσκ. Ὀνοματολόγ. 28.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἄγκυρα.

1) Ρίπτω τὴν ἄγκυραν. Συνών. ἀράζω. 2) Μεταβιβαστ. κάμνω νὰ ἀγκυροβολήσῃ.

***ἀγκωλέο** ὁ, ἀγκωλέο Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. ἀγκωλιός.

Τὸ πτηνὸν αἰγωλιὸς (ulula aluco).

[**]

ἀγκωλος ὁ, Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. κωλή.

Τὰ δύο πρόσθια τεταρτημόρια τῶν σφαγίων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ὀπίσθια, τὰ ὅποια καλοῦνται μεριά. Πβ. κώλι.

ἄγκωμα τό, ὄγκωμα Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) ὄγκωμα Σάμ. ἄγκωμα Παξ. Χίος κ.ἀ. ἄγκωμα Ἦπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκώνω. Ὁ τύπ. ἄγκωμα ἐκ τοῦ ἄγκωνω καθὰ δόγμα ἐκ τοῦ δώνω.

1) Ὀγκωμα, ἐξόγκωμα Σάμ. Χίος: Τὸ ἄγκωμα τῆς τσέπης Χίος. β) Ἡ ἀνευ ἀνέμου κύμανσις τῆς θαλάσσης Παξ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Συνών. φουσκοθαλασσιά. 2) Μεταφ. στενοχωρία ἐκ πολυφαγίας καὶ δυσπεψίας Ἦπ. Παξ. β) Ἡθικὴ στενοχωρία, ταραχὴ Παξ.

